

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1938.

Andra kammaren.

Nr 8.

Lördagen den 29 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 20, den 21 och den 22 innevarande januari.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Att riksdagsman Hjalmar Gustafsson från Dädesjö på grund av magsår är oförmögen att deltaga i riksdagsarbetet under tiden $^{26}/_1$ — $^{5}/_2$ intygas härmed på begäran.

Växjö lasarett den 26 januari 1938.

G. Borner,
lasarettsläkare.

§ 3.

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 59, angående vissa anslag till rikets allmänna kartverk;

nr 60, angående anslag till centralt sjukhusarkiv;

nr 61, angående allmänna grunder för statens åtaganden i samband med emottagande av gåvor av luftvärnsmateriel;

nr 62, angående överflyttande av vissa till kronoparken Strömsholm hörande områden från domänstyrelsens till lantförsvarets förvaltning;

nr 63, angående försäljning av ett kronan tillhörigt markområde i Boden;

nr 64, angående befrielse för kontoristen N. E. K. Nilsson från viss betalningsskyldighet; och

nr 65, angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden m. m.

Dessa propositioner bordlades.

§ 4.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionen, nr 45, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1937 vid dess tjugotredje sammanträde fattade beslut;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 49, angående rätt för statsmeteorologen T. H. P. Bergeron att för placering i löneklass tillgodoräkna sig viss tjänstgöring;

till statsutskottet propositionen, nr 50, angående anslag till statens farmaceutiska laboratorium för budgetåret 1938/39;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 51, med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 15 § kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 306) angående handel med farmaceutiska specialiteter; samt

till statsutskottet propositionerna:

nr 52, angående avlöningsförmåner för personal vid Varberg—Åtrans järnväg, som vid järnvägens införlivande med statens järnvägar övergår i nämnda järnvägars tjänst;

nr 53, angående upplåtande till svenska järnvägsmännens vilohemsförening u. p. a. av tre statens järnvägar tillhöriga barackbyggnader m. m.;

nr 54, angående försvarsberedskap vid statens järnvägar;

nr 55, angående överflyttande av medel från jämtländska renbetesfjällens skogsfond till Norrbottens lappfond;

nr 56, angående inrättande av flygteknisk försöksanstalt;

nr 57, angående försäljning av kronan tillhöriga andelar i Skogsforsen och Bellforsen i Åtran m. m.; och

nr 58, angående bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.

§ 5.

Vidare föredrogos, men bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 14 och 15.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, angående regleringen för budgetåret 1938/39 av utgifterna under riksstatsens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38, i vad propositionen avser fjärde huvudtiteln;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38, i vad angår anslag under åttonde huvudtiteln;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 under femte huvudtiteln gjorda framställningar om anslag till främjande av bostadsbyggande å landsbygden; och

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 under utgifter för kapitalökning gjorda framställningar om anslag till vissa byggnadsarbeten vid fångvården;

bevillningsutskottets betänkande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift:

första lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer; och

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § strafflagen för krigsmakten, m. m.; samt

jordbruksutskottets utlåtande, nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 under nionde huvudtiteln gjorda framställningar.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Ordet lämnades härefter på begäran till herr **Senander**, som yttrade: *Herr Interpellation.* Herr talman! Då vid föregående års riksdag förslaget om förbud mot svenska frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien behandlades, var utgångspunkten den, att den ifrågasatta övervakningen vid de spanska gränserna, i vilken frivilligförbudet ingick som ett led, skulle omöjliggöra de fascistiska staternas upprepade överträdelser av de i noninterventionskommittén ingångna överenskommelserna. Från den kommunistiska riksdagsgruppen framhölls tillika under debatten i frågan med skärpa, att gruppen förutsatte, att regeringen inte skulle begagna sig av den begärda fullmakten förrän den förvässat sig om att de fascistiska staterna komme att respektera de nya överenskommelserna. Vår grupp ville inte vid detta tillfälle motsätta sig Sveriges deltagande i det nya övervakningssystemet, dels därför att detta, därest det genomfördes någorlunda effektivt, skulle betyda ett framsteg i jämförelse med dittillsvarande »non-intervention», och dels emedan den spanska regeringen förklarat sig beredd att acceptera detsamma. Det av oss gjorda förbehållet visar emellertid, att vi icke hyste några illusioner beträffande effekten av de nya noninterventionsföreskrifterna.

Det dröjde heller inte länge, förrän hela världen kunde konstatera, att det nya övervakningssystemet praktiskt taget var värdelöst som hinder för fascisterna. De fascistiska staterna inte bara fortsatte med sina trupp- och materialsändningar till Francosidan utan till och med ökade dem. Resultatet av denna nya form för nonintervention innebar sålunda i realiteten, att den lagliga spanska regeringen utsattes för en regelrätt blockad, under det att Francosidan i större utsträckning än förut blev tillgodosedd med krigsmateriel och trupper.

Därmed måste lagen om frivilligförbud betraktas som satt ur funktion. Det finns säkert inte många här i landet, som inte betrakta denna lag som en död bokstav. Den saknar numera varje som helst stöd i det allmänna rättsmedvetandet. Det svenska folket betraktar därför med säkerhet inte den som bryter denna lag såsom en brottsling. Till och med huvudorganet för den norska socialdemokratien, *Arbeider-Bladet*, som väl också får anses som regeringsorgan, skriver på tal om värning av frivilliga till Spanien, att om det gäller »män, som av egen fri vilja önska att resa, kan vi icke anse det som något kriminellt».

Det är därför så mycket mera upprörande, att vederbörande myndigheter tydligen stå i begrepp att tillämpa lagen mot ett antal personer, som påstås ha tagit värning till den spanska regeringssidan. I Stockholm ha, som bekant, polismyndigheterna ingripit mot och till och med häktat tvenne unga arbetare under åberopande av lagen om frivilligförbud. Detta sker i det land, där demokratin säges vara starkast i världen, och riktas mot det land, där

Interpellation. (Forts.)

demokratien tvingas att kämpa för livet. Såvitt vi kunna se, föreligga inga reella skäl för ett ingripande i lagens mening. Men alldeles bortsett härifrån måste varje rättänkande människa reagera emot, att en på internationella överenskommelser grundad lag, som för länge sedan satts ur funktion av de fascistiska staterna, skall åberopas mot några svenska män, som man antagit haft för avsikt att kämpa på den överfallna lagliga spanska regeringens sida. Det verkar blodig ironi, att samtidigt som pressen innehåller meddelande om polismyndigheternas här omtalade ingripande mot två män, så förmåles, att Italien står i begrepp att sända 50,000 man interventionstrupper till Francosidan.

Med hänvisning till vad som här sagts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få rikta följande frågor:

1. Anser statsrådet, att lagen om frivilligförbud har något berättigande, sedan de förutsättningar, som angåvos till skäl för dess tillkomst, icke längre existera?

2. Kan det förväntas, att statsrådet föreslår regeringen, att ifrågavarande lag upphäves?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Hult</i>	under 6 dagar fr. o. m. den 31 jan.,
› <i>Mäler</i>	› 6 › › › 31 ›
› <i>Sjögren</i>	› 3 › › › 29 ›
› <i>Gustafson</i> i Kasenberg	› 3 › › › 30 ›
› <i>Pettersson</i> i Dahl	› 3 › › › 30 ›
› <i>Lithander</i>	› 12 › › › 2 febr.,
› <i>Persson</i> i Tidaholm	› 5 › › › 1 ›
› <i>Johansson</i> i Norrfors	› 5 › › › 1 ›
› <i>Pettersson</i> i Rosta	› 3 › › › 29 jan.,
› <i>Lundqvist</i>	› 2 › › › 1 febr.,
› <i>Johansson</i> i Björnlunda	› 2 › › › 31 jan.,
› <i>Hagberg</i> i Malmö	› 6 › › › 31 ›
› <i>Ericsson</i> i Sörsjön	› 3 › › › 29 ›
› <i>Hallén</i>	› 7 › › › 1 febr.,
› <i>Eklund</i>	› 2 › › › 31 jan.,
› <i>Andersson</i> i Södergård	› 6 › › › 31 › och
› förste vice talmannen <i>Jeppsson</i>	› 4 › › › 2 febr.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.15 e. m.

In fidem
Sune Norrman.

Tisdagen den 1 februari.

Kl. 4 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 26 nästlidna januari.

§ 2.

Herr statsrådet *Pehrsson-Bramstorp* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 66, angående ytterligare statsunderstöd till Lyngsjöns vattenavledningsföretag i Östergötlands län;

nr 67, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att försälja viss fast egendom;

nr 68, angående anslag till vissa reparationsarbeten å statens växtskyddsanstalt tillhöriga byggnader vid Bergshamra;

nr 69, angående befrielse från viss betalningsskyldighet på grund av statsbidrag till ett avdikningsföretag inom Frändefors socken av Älvsborgs län;

nr 70, angående utbyggande av Kattstrudeforsen m. m.;

nr 71, angående ytterligare statsunderstöd till Hunserödsbäckens regleringsföretag i Munka-Ljungby socken av Kristianstads län;

nr 72, angående försäljning av vissa kronoegendomar och lägenheter från sådana egendomar; och

nr 73, angående särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för vissa förädlings- och odlingsförsök.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till jordbruksutskottet propositionen, nr 59, angående vissa anslag till rikets allmänna kartverk;

till statsutskottet propositionerna:

nr 60, angående anslag till centralt sjukhusarkiv; och

nr 61, angående allmänna grunder för statens åtaganden i samband med emottagande av gåvor av luftvärnsmateriel;

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 62, angående överflyttande av vissa till kronoparken Strömsholm hörande områden från domänstyrelsens till lantförsvarets förvaltning; och

nr 63, angående försäljning av ett kronan tillhörigt markområde i Boden;

till statsutskottets propositionen, nr 64, angående befrielse för kontoristen N. E. K. Nilsson från viss betalningsskyldighet; samt

till jordbruksutskottet propositionen, nr 65, angående försäljning av vissa statens järnvägar tillhöriga markområden m. m.

§ 4.

Vidare föredrogos, men bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 1 och 16—19, bevillningsutskottets betänkande nr 1, första lagutskottets utlåtanden nr 1—4 samt jordbruksutskottets utlåtande nr 2.

§ 5.

Vid härpå skedd föredragning av herr *Senanders* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa spörsmål angående ett eventuellt upphävande av lagen den 5 mars 1937 angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m. blev ifrågavarande anhållan av kammaren bifallen.

§ 6.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av vattenrätt i Nämforsen och Lillängesforsen;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 gjorda framställning om anslag till utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. och

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 gjorda framställning om anslag till restaurering av Gustav III:s paviljong i Haga.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Avgåvos följande motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 47, angående älgavgifter m. m., nämligen:

nr 341 av herr *Ericsson* i Sörsjön *m. fl.*;

nr 342 av herrar *Hedlund* i Häste och *Persson* i Grytterud; och

nr 343 av herr *Lindahl m. fl.*

Dessa motioner bordlades.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Karlsson</i> i Grängesberg	under	5 dagar fr. o. m. den	1 febr.,
» <i>Dahlbäck</i>	»	5 » » »	2 »
» <i>Olsson</i> i Kullenbergstorp	»	4 » » »	2 »
» <i>Ericson</i> i Boxholm	»	7 » » »	1 »
» <i>Hilding</i>	»	den 2 febr.,	
» <i>Persson</i> i Vinberg	»	4 dagar fr. o. m. den	2 febr. och
» <i>Lindberg</i> i Umeå	»	4 » » »	4 »

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.8 e. m.

In fidem
Sune Norrman.

Onsdagen den 2 februari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

I enlighet med kammarens därom den 26 nästlidna januari fattade beslut företogs nu val av dels tjugufyra valmän för utseende av revisorer och revisorssuppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räknenskaper och förvaltning dels ock sex suppleanter för dessa valmän; och utsågos därvid till

valmän:

herr *Andersson* i Falkenberg,
 » *Blomquist*,
 » *Borg*,
 » *Fast*,
 » *Gustafson* i Kasenberg,
 » *Hagberg* i Malmö,
 » *Hage*,
 » *Hedlund* i Häste,
 » *Hedlund* i Östersund,
 » *Hilding*,
 » *Jansson* i Falun,
 » *Lindberg* i Umeå,
 » *Lindmark*,
 » *Lovén*,
 » *Molander*,
 » *Nilsson* i Steneberg,
 » *Persson* i Falla,
 » *Pettersson* i Dahl,
 » *Pettersson* i Rosta,
 » *Skoglund*,
 » *Törnkvist*,
 » *Werner* i Hultsfred,
 » *Westman* och
 » *Aqvist*,

var och en med 124 röster; samt till

suppleanter:

herr *Dahlbäck*,
 » *Eklund*,
 » *Olsson* i Staxäng,
 » *Nilsson* i Göteborg,
 » *Mattsson* och
 » *Ericson* i Boxholm,

var och en med 75 röster.

Ordningen mellan suppleanterna bestämdes, sådan den finnes här ovan angiven, genom lottning.

§ 2.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående paragraf omförmälda valen.

§ 3.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 66, angående ytterligare statsunderstöd till Lyngsjöns vattenavledningsföretag i Östergötlands län;

nr 67, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att försälja viss fast egendom;

nr 68, angående anslag till vissa reparationsarbeten å statens växtskyddsanstalt tillhöriga byggnader vid Bergshamra; och

nr 69, angående befrielse från viss betalningsskyldighet på grund av statsbidrag till ett avdikningsföretag inom Frändefors socken av Älvsborgs län;

till statsutskottet propositionen, nr 70, angående utbyggande av Kattstrupeforsen m. m.; samt

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 71, angående ytterligare statsunderstöd till Hunserödsbäckens regleringsföretag i Munka-Ljungby socken av Kristianstads län;

nr 72, angående försäljning av vissa kronoegendomar och lägenheter från sådana egendomar; och

nr 73, angående särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för vissa förädlings- och odlingsförsök.

§ 4.

Vidare föredrogos och remitterades till jordbruksutskottet följande på bordet liggande motioner, nämligen

nr 341 av herr *Ericsson* i Sörsjön *m. fl.*;

nr 342 av herrar *Hedlund* i Häste och *Persson* i Grytterud; samt

nr 343 av herr *Lindahl m. fl.*

§ 5.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 74, med förslag till avtal med Luossavaara—Kiirunavaara Aktiebolag och Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund; och

nr 75, angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Dessa propositioner bordlades.

§ 6.

Till avgörande företogos vart efter annat statsutskottets utlåtanden:

nr 14, angående utgifterna för kapitalökning å tilläggsstaten för budgetåret 1937/38 i avseende å postverket, telegrafverket och statens vattenfallsverk;

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 gjorda framställningar om anslag till tillbyggnad till landsstatshuset i Falun och vissa byggnadsarbeten vid länsresidenset i Umeå;

nr 1, angående regleringen för budgetåret 1938/39 av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna;

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38, i vad propositionen avser fjärde huvudtiteln;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38, i vad angår anslag under åttonde huvudtiteln;

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 under femte huvudtiteln gjorda framställning om anslag till främjande av bostadsbyggande å landsbygden; och

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 under utgifter för kapitalökning gjorda framställningar om anslag till vissa byggnadsarbeten vid fångvården; samt

bevillningsutskottets betänkande, nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Kammaren biföll vad utskotten i nämnda utlåtanden och betänkande hemställt.

§ 7.

Härpå föredrogs samt lades till handlingarna första lagutskottets utlåtande, nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

§ 8.

Vid nu skedd föredragning av första lagutskottets utlåtande, nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning begärdes ordet av

Ang. granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

Herr Olsson i Mellerud, som yttrade: Herr talman! På grund av gammal utskottspraxis finns det inte någon möjlighet att kunna avge ett enligt min mening lämpligare, mera nyanserat utskottsutlåtande, när det gäller dessa granskningar. Och vi känna ju av erfarenhet att det inte är lätt, om ens möjligt, att rubba hävdvunnen utskottspraxis. Måhända det kan finnas goda skäl för densamma, men jag skulle dock tro, att livet är litet för komplicerat för att man alltid så här stereotypiskt skall kunna klara sig med ett ja eller nej. Det finns fall, beträffande vilka man skulle önska ge till känna vissa reflexioner, och man har ju då ingen annan möjlighet för närvarande än att taga till orda i kammaren.

Vad jag närmast skulle vilja göra är alltså, som sagt, att ge offentlighet åt ett par reflexioner jag gjort under granskning av M. O:s berättelse i år.

Först vill jag uttala mitt erkännande för det arbete, som M. O. utfört under det gångna året. Jag är särskilt tillfredsställd över den om fasthet och omsikt vittnande aktionen mot den oerhört svåråtkomliga och osympatiska pennalismen inom skeppsgosse kåren. Vi ha tidigare här i kammaren haft tillfälle att dryfta saken. När nu M. O.-ämbetet med kraft tagit itu med frågan, anser jag, att jag vill uttala mitt erkännande för detta, så mycket mer som det varit först efter mycket ihärdigt utredningsarbete, som de i berättelsen omnämnda, ganska ruskiga förhållandena klarlagts.

Ang. granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning. (Forts.)

Jag har dessutom funderat på en sak i samband med avkunnande av disciplinstraffen för pennalism. Inom alla läger, där man haft tillfälle att taga del av dessa historier, har man konstaterat, att det förekommer pennalism i icke obetydlig utsträckning och av ganska svårartat slag, men man har å andra sidan också sagt sig, att den svåraste arten av pennalism begränsats till ett relativt litet antal verkliga rötägg inom kåren. Jag har icke möjlighet att bedöma, hur det förhåller sig med denna begränsning, men jag vill antaga, att det är som man sagt. Men då frågar jag mig: är det klokt och rimligt, att man vid avkunnande av disciplinstraff icke ser till, att dessa, av alla såsom verkliga rötägg betecknade, skiljas från kåren? Det synes mig, att detta hade varit den mest rationella åtgärden för att åstadkomma bättre förhållanden, och det verkar, som om det hade varit väl befogat.

Det förekommer också i berättelsen ett fall, som rör en art av osympatiskt översitteri av en person i befälsställning — en ung fänrik — som också fått sona sin förseelse med disciplinstraff. Jag har även i detta fall gjort den reflexionen, att det hade varit klokt att i ett sådant fall se till, att vederbörande, som lagt i dagen ett uppförande, som tydligt visar, att han saknar de egenskaper, som måste vara förutsättningen för att utöva befäl, hade skilts från möjligheten att i fortsättningen inneha befälsställning. Jag skulle till protokollet vilja uttala min tillfredsställelse över att det i nämnda fall fanns en behjärtad korpral, som tog hand om saken och utan att själv vara inblandad föranstaltade om att förhållandena blevo tillrättalagda.

Det har tidigare talats om behovet att stärka riksdagens ombudsmäns ställning, och jag skulle vilja i detta sammanhang säga ett par ord om den saken. Under den granskning, som vi en följd av år företagit av M. O:s verksamhet, har jag fått ett starkt intryck av, att M. O.-ämbetet vuxit i fasthet, styrka och även i anseende. Det förekommer visserligen i föreliggande ämbetsberättelse ett fall, där en åtalad använder ett skrivsätt, som inte vittnar om den vördnad man skulle ha rätt att begära gentemot en riksdagens ombudsman, men man får å andra sidan säga, att offentliggörandet av handlingarna i fråga bör — åtminstone för vanliga människor — vara ett inte så obetydligt straff.

Som sagt, jag har gjort den iakttagelsen, att militieombudsmannaämbetets anseende är i stigande, beroende dels på den fasthet och omsikt, med vilka det handhåfts inte minst under de senaste åren, dels givetvis också på det stigande anseende, som säkerligen riksdagen själv under senare år har vetat att förskaffa sig.

Jag har, herr talman, icke något annat yrkande än utskottet.

Vidare anfördes ej. Utlåtandet lades till handlingarna.

§ 9.

*Ang. förbud
mot politiska
uniformer.*

Å föredragningslistan fanns härefter upptaget första lagutskottets utlåtande nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 juni 1933 (nr 472) om förbud mot politiska uniformer.

Sedan utskottets hemställan föredragits, yttrade

Herr Senander: Herr talman! I propositionen i denna sak uttalar departementschefen bland annat, att enligt vad erfarenheten under de gångna åren utvisar kan syftet med lagstiftningen sägas ha vunnits. Vi äro av den uppfattningen, att syftet med lagstiftningen icke har uppnåtts, åtminstone

Ang. förbud mot politiska uniformer. (Forts.)

i den utsträckning som man avsåg, då lagen stiftades. Försåvitt man vid lagens instiftande avsåg, att den också skulle gälla nationalsocialisterna — och det förklarades ju för övrigt från de partiets sida, som bekänna sig till demokratin, att detta var egentliga syftet med lagen — så är det nog ganska klen beställt med resultatet av lagens tillämpning.

Det är ju ett faktum, som alla känna till, att den bruna terrorns svenska representanter stövla obehindrat omkring och väcka förargelse hos allt hederligt folk i det här landet. Ingen kan påstå, att nationalsocialisterna respektera denna lag. Deras klädsel har en påfallande uniformitet. Deras bruna skjortor, deras remmar och deras stövlar gör, att ingen kan ta miste på deras politiska hemvist. Detta kan emellertid knappast skyllas på bristfällighet hos lagen. Felet ligger hos dem, som ha att vaka över lagens tillämpning.

Å andra sidan har man sett prov på en mycket rigorös tillämpning av denna lag, och jag skall nämna ett ganska markant exempel på en dylik tillämpning. Det inträffade vid ett möte för en tid sedan på svenska sidan om gränsen mot Norge. Dit hade anlät sju norrmän, som tillhörde en uniformerad norsk arbetarmusikkår. De hade infunnit sig till mötet för att utföra musik. Dessa sju norrmän blevo allesammans åtalade enligt den lag, vi nu ha att behandla, och dömda till böter. Jag kan inte finna, att detta kan stå i överensstämmelse med lagens anda och mening.

Däremot måste det vara fullt befogat att det stövelprydda och brunskjorteklädda patrask, som kallar sig nationalsocialister, stävjas i sitt förargelseväckande kringgående av denna lag.

Herr talman! Jag har inget yrkande, men jag har velat påtala saken under förväntan, att det i fortsättningen tillses att lagen får en riktigare och rättvisare tillämpning än vad som hittills varit fallet.

Efter härmed slutad överläggning blev utskottets hemställan av kammaren bifallen.

§ 10.

Slutligen föredrogos vart efter annat:

första lagutskottets utlåtande, nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § strafflagen för krigsmakten m. m.; och

jordbruksutskottets utlåtande, nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 under nionde huvudtiteln gjorda framställningar.

Kammaren biföll vad utskotten i dessa utlåtanden hemställt.

§ 11.

På förslag av herr talmannen, som förmälde sig hava om tiden för valen samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att onsdagen den 9 innevarande februari företaga val dels av tjugufyra valmän att, gemensamt med ett lika antal valmän från första kammaren, utse riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare samt riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare dels ock av sex suppleanter för de av kammaren utsedda valmännen.

§ 12.

Herr *Pettersson* i Norregård avlämnade en av honom *m. fl.* undertecknad motion, nr 344, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 46, med förslag till lag om rätt till jakt m. m.

Denna motion bordlades.

§ 13.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar under rubriken Utgifterna, För flera huvudtitlar gemensamma frågor m. m.;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till oförutsedda utgifter;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till kapitalinvestering i studielänefonden; och

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för postexpeditören Hervor Kristina Radmann, född Dahlman, från skyldighet att till postverket gälda visst penningbelopp; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av väckta motioner angående upphävande av lagarna om kollektivavtal och om arbetsdomstol;

nr 2, i anledning av väckt motion om upphävande av 3 a § i lagen den 28 maj 1920 om medling i arbetstvister;

nr 3, i anledning av väckt motion om befrielse från avgift till folkpensioneringen för vissa tjänstemän och arbetare i statens tjänst m. fl.; och

nr 4, i anledning av väckt motion rörande bestämmelserna om automobils maximilast.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag.

§ 15.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Att herr Oskar Wilhelm Löfgren på grund av influensa är oförmögen till arbete under cirka en vecka intygas.

Stockholm den 2 februari 1938.

Reuter,
leg. läk.

§ 16.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

fru <i>Rönn-Christiansson</i>	under 11 dagar fr. o. m. den 17 jan.,
herr <i>Söderdahl</i>	» 6 » » » 5 febr.,
» <i>Johansson</i> i Öckerö	» 2 » » » 4 »
» <i>Eriksson</i> i Toftered	» 5 » » » 3 »
» <i>Wolgast</i>	» 4 » » » 4 »
» <i>Anderson</i> i Norrköping	» 4 » » » 4 »
» <i>Spångberg</i>	» 5 » » » 4 »
» <i>Hagberg</i> i Luleå	» 5 » » » 3 »

	under	4	dagar	fr. o. m.	den	7	febr.,	
fröken <i>Öberg</i>								
herr <i>Nilsson</i> i Kristinehamn	›	3	›	›	›	5	›	
› <i>Magnusson</i> i Tumhult	›	5	›	›	›	5	›	
› <i>Westman</i>	›	2	›	›	›	4	›	
› <i>Nyblom</i>	›	2	›	›	›	3	›	
› <i>Svedman</i>	›	8	›	›	›	7	›	
› <i>Andersson</i> i Löbbo	›	6	›	›	›	4	›	och
› <i>Olsson</i> i Mellerud	›	3	›	›	›	3	›	

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 12,8 e. m.

In fidem
Sune Norrman.